

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/36/2019
Identifikačné číslo spisu:	8614200401
Dátum vydania rozhodnutia:	26.08.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:8614200401.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ C. O., bývajúceho vo H., 2/ R. O., bývajúcej vo H., oboch zastúpených JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, Sov. hrdinov č. 163/66, proti žalovanej Všeobecnej úverovej banke a.s., so sídlom v Bratislave, Mlynské Nivy č. 1, zastúpenej advokátskou kanceláriou ČERNEJOVÁ & HRBEK s.r.o., so sídlom v Bratislave, Kýčerského č. 7, o zdržanie sa výkonu záložného práva s prísl., vedenom na Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 7 C 21/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. mája 2017, sp. zn. 21 Co 113/2016, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 30. mája 2017 sp. zn. 21 Co 113/2016 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia 1/ a 2/ sa žalobou podanou na Okresnom súde Svidník (ďalej ako „súd prvej inštancie“) domáhali voči žalovanej zdržania sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou zo Zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti č. Q. uzavretej medzi žalobcami a žalovanou, predmetom ktorej sú nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území H. vedené na LV č. XXX, parc. C KN 60/1 o výmere 562 m2 zastavané plochy a nádvoria, parcela C KN 60/2 o výmere 146 m2 zastavané plochy a nádvoria a rodinný dom súp. č. XX na parc. C KN 60/2, vklad povolený Správou katastra E. pod H.. Žalobcovia zároveň so žalobou vo veci samej navrhli súdu, aby nariadil vo veci predbežné opatrenie, ktorým sa domáhali, aby súd uložil žalovanej povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou, predmetom ktorej sú nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území H. vedené na LV č. XXX, špecifikovaných v návrhu až do právoplatného skončenia konania vo veci samej.

2. Okresný súd Svidník, po predchádzajúcom nariadení predbežného opatrenia, uznesením z 13. februára 2014 č. k. 7 C 21/2014-18, rozhodol rozsudkom z 26. novembra 2015 č. k. 7 C 21/2014-66 vo výroku I., že žalovaná je povinná zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam č. Q. uzavretej medzi žalobcami a žalovanou, predmetom ktorej sú nehnuteľnosti evidované na LV č. XXX k. ú. H., parcely C KN 60/1 o výmere 562 m2 - zastavané plochy a nádvoria, parcela C KN 60/2 o výmere 146 m2 - zastavané plochy a nádvoria a

rodinný dom súpisné číslo XX na parcele C KN 60/2, vklad povolený Správou katastra E., pod H.. Vo výroku II. rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť náhradu trov konania žalobcovi 1/ vo výške 324,18 eur a žalobkyni 2/ vo výške 324,18 eur na účet právneho zástupcu JUDr. Igora Šafranka a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že z obsahu zmluvy o poskytnutí úveru, ako aj zo zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnosti je zrejmé, že ide o typizované spotrebiteľské zmluvy, pričom uviedol, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa predpripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie zmluvy alebo jej zmeny. Samotná zmluva je písaná na formulári a žalobcovia ju nemohli ovplyvniť, nakoľko boli pripravené už vopred. Z uvedeného dôvodu je na daný právny vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy nutné aplikovať spotrebiteľské právne normy. Súd prvej inštancie zároveň konštatoval, že nespochybňuje význam zabezpečenia pohľadávky záložným právom pre veriteľa a ochranu jeho vlastníckych práv, ale rovnako nemôže odoprieť poskytnutie právnej ochrany slabšej zmluvnej strane, teda spotrebiteľovi, pretože inštitút dobrovoľnej dražby vážnym spôsobom zasahuje do ústavou garantovaných vlastníckych práv dlžníka ako aj do ústavného práva spotrebiteľa na obydlie. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že dobrovoľná dražba, ktorej navrhovateľom nie je skutočný vlastník, je konaním, ktoré sa vedie absolútne mimo vôle a i bez pričinenia skutočného vlastníka, bez akejkoľvek predbežnej kontroly súdu alebo iného orgánu verejnej moci, výlučne pod kontrolou dražobníka, ktorá je súkromnoprávnym subjektom vykonávajúcim svoju činnosť ako podnikanie, teda za účelom dosiahnutia zisku. Súd prvej inštancie zároveň poukázal na zákon č. 527/2002 Z.z o dobrovoľných dražbách (ďalej ako „zákon o dobrovoľných dražbách“), podľa ktorého je záložca vystavený konaniu a rozhodovaniu záložného veriteľa, ktorý je povinný písomne vyhlásiť pravosť, výšku a splatnosť pohľadávky, pre ktorú sa navrhuje výkon záložného práva a o tom, že predmet dražby je možné dražiť. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal na rozsudok Súdneho dvora EÚ z 10. septembra 2014 vo veci C-34/13 Monika Kušionová c/a SMART Capital, a.s., kde bolo konštatované, že „ustanovenia smernice rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že im neodporuje vnútroštátna úprava, ako je úprava dotknutá vo veci samej, umožňujúca vymôcť pohľadávku založenú na zmluvných podmienkach, ktoré sú prípadne nekalé, mimosúdnym výkonom záložného práva na nehnuteľný majetok, ktorý spotrebiteľ poskytol ako zabezpečenie pohľadávky, pokiaľ predmetná právna úprava prakticky neznemožňuje alebo nadmerne nestázuje ochranu práv, ktoré spotrebiteľovi priznáva táto smernica, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu“. Súd prvej inštancie uviedol, že zákon o dobrovoľných dražbách v § 21 ods. 2 umožňuje osobe dotknutej na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby, avšak len v prípade spochybňovania platnosti záložnej zmluvy alebo porušenia ustanovení tohto zákona v zákonnej lehote troch mesiacov odo dňa príklepu. Súd prvej inštancie tak konštatoval, že je zrejmé, že súd by sa v prípade takéhoto návrhu zaoberal len platnosťou dražby z hľadiska formálneho naplnenia ustanovení zákona o dobrovoľných dražbách a platnosti záložnej zmluvy, pričom dodal, že predmetná právna úprava neposkytuje dostatočnú ochranu práv spotrebiteľa, navyše za situácie, že nasleduje po udelení príklepu, kedy môžu byť dotknuté aj práva tretích osôb. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti poukázal na uznesenie pléna Ústavného súdu SR z 24. septembra 2014 sp. zn. ÚS 23/2014, kde podľa platnej právnej úpravy o dobrovoľných dražbách je rozsah prostriedkov následnej nápravy proti výkonu záložného práva obmedzený v podstate len na žalobu o neplatnosť dobrovoľnej dražby a takáto následná prípadná obrana záložcu je podstatne sťažená. Pričom sťaženie následnej kontroly dobrovoľnej dražby by malo byť kompenzované dostatočnou preventívnou a priebežnou kontrolou dobrovoľnej dražby orgánom verejnej moci. Súd prvej inštancie na záver uviedol, že veriteľovi nič nebráni vykonať záložné právo podľa osobitného predpisu, ktorým je Občiansky súdny poriadok a následne Exekučný poriadok.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu podala žalovaná (odvolateľka) odvolanie. Krajský súd v Prešove (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom z 30. mája 2017 sp. zn. 21 Co 113/2016 potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie a rozhodol, že žalobcovia 1 / a 2 / majú voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v súvislosti s tvrdením odvolateľky, že slovenská právna úprava záložného práva a dobrovoľných dražieb je v súlade s európskym spotrebiteľským právom, odvolací súd tak poukázal na závery prijaté vo viacerých rozhodnutiach súdov, na ktoré poukazuje s tým, že nenašiel dôvod na odklon od týchto záverov. Odvolací súd uviedol, že dobrovoľnou dražbou sa obchádza dôležitý úijný prvok, a to ex offio súdna kontrola neprijateľných zmluvných podmienok. Odvolací súd uviedol, že zo spisu nevie zistiť, koľko už

bolo z dlhu splatené. Napriek tomu sa predáva byt žalobcov a obchádza najpodstatnejšia právna otázka, či je naozaj nevyhnutné v demokratickej spoločnosti, aby sa výkon záložného práva vykonal týmto spôsobom. Odvolací súd konštatoval, že inštitút dobrovoľnej dražby je inštitútom, ktorý vo svojej podstate vážnym spôsobom zasahuje do práva vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy SR s dosahom na ústavné právo na obydlie podľa čl. 19 v spojení čl. 20 Ústavy SR a to bez akejkoľvek preventívnej súdnej moci. Záložca je tak počas celého trvania záložného práva vystavený jedine konaniu a rozhodovaniu záložného veriteľa, ktorého písomné vyhlásenie o pravosti, výške a splatnosti pohľadávky, pre ktorú sa navrhuje výkon záložného práva a o tom, že predmet dražby je možné dražiť, plní na účely výkonu záložného práva funkciu „exekučného titulu“ s priamym dosahom na ústavné práva záložcu. V tejto súvislosti je otázne, či takáto konštrukcia neodporuje základným súkromnoprávnym zásadám, najmä zásade rovnosti účastníkov súkromnoprávných vzťahov s dosahom na čl. 20 Ústavy SR, kedy je vlastníckemu právu nadradené iné vecné právo vykonané bez verifikácie oprávnenosti a dôvodnosti jeho výkonu zmocneným orgánom štátnej moci. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal aj na nález Ústavného súdu ČR z 8. marca 2015 sp. zn. Pl. ÚS 47/04, ktorým ústavný súd zrušil ustanovenie § 36 ods. 2 českého zákona o verejných dražbách z dôvodu, že umožňovalo nútenú dražbu majetku bez toho, aby pohľadávka bola priznaná vykonateľným súdnym rozhodnutím alebo iným kvalifikovanejším aktom poskytujúcim záruku vierohodnosti a kontrolovateľnosti. Tu ústavný súd konštatoval, že otázky, ktoré v právnom štáte musí zodpovedať súd, zákon zveril do „rozhodnutia“ živnostníka - dražobníka, pričom z toho dôvodu je predmetná právna úprava nezlučiteľná s princípmi právneho štátu. Odvolací súd uviedol, že postihnutie majetku výlučne súkromnými osobami - podnikateľmi sledujúcimi dosahovanie zisku takmer bez akejkoľvek verejnoprávnej ochrany v rozsahu, aký umožňuje slovenská právna úprava je diskutabilné aj vo svetle porovnateľných právnych poriadkov, ktoré na tak závažný zásah do vlastníctva vyžadujú rozhodnutie sudcu. Odvolací súd ďalej uviedol, že pri plnení ústavného princípu primeranosti musí byť pri výkone záložného práva dražba nad akúkoľvek pochybnosť inštitútom uspokojenia pohľadávky, ktorý má povahu ultima ratio. Odvolací súd tak konštatoval, že je názoru, že absentuje akákoľvek preventívna súdna kontrola dôvodnosti, oprávnenosti a najmä primeranosti výkonu záložného práva. Odvolací súd sa tak stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že realizáciou záložného práva formou dobrovoľnej dražby zo strany žalovanej reálne hrozí žalobcom neprímeraný zásah do ich ústavného práva na obydlie a práva na súkromný a rodinný život. Bez akejkoľvek súdnej kontroly je možné prostredníctvom inštitútu dobrovoľnej dražby predajom nehnuteľnosti zbaviť záložcu a jeho rodinných príslušníkov obydlia a to na základe písomného vyhlásenia záložného veriteľa o pravosti, výške a splatnosti pohľadávky, pre ktorú sa výkon záložného práva realizuje, ktoré je postavené na roveň exekučnému titulu, teda má priamy dosah na ústavné práva záložcu. Odvolací súd ďalej konštatoval, že vzhľadom k tomu, že v danej veci ide o právne vzťahy, ktoré sú založené spotrebiteľskou zmluvou, preto je povinnosťou súdu dbať na zabezpečenie ochrany slabšej strany tohto právneho vzťahu, teda žalobcov. Odvolací súd na záver dodal, že žalovaná má na výber niekoľko spôsobov realizácie výkonu záložného práva zriadeného zmluvou.

4. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej ako „dovolateľka“) dovolanie. Svoje dovolanie odôvodnila poukazom na § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP. Dovolateľka v dovolaní uviedla, že v predmetnom konaní vystali dve základné otázky sporu, ktoré odvolací súd posudzoval a ktorými sa podľa názoru dovolateľky odvolací súd jednak odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a ktoré v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte neboli vyriešené. Ako prvú otázku sporu, ktorú je potrebné v dovolacom konaní riešiť dovolateľka uviedla otázku č. 1/ „či skutočne existuje ústavou garantované právo spotrebiteľa na obydlie, ktoré je v porovnaní s akýmkoľvek inými právami absolútne a nedotknuteľné a či skutočne neexistujú už v súčasnosti v právnom poriadku účinné prostriedky súdnej kontroly na ochranu práv akéhokoľvek dlžníka (a to i spotrebiteľa) v prípade, ak čelí a namieta realizáciu záložného práva dobrovoľnou dražbou“. Ako ďalšiu otázku, ktorú je potrebné riešiť, dovolateľka uviedla otázku č. 2/ „že či v prípade námietky voči výške zabezpečenej pohľadávky, alebo absencie posúdenia a vyhodnotenia obsahu spotrebiteľskej zmluvy z hľadiska jej obsahu a prípadne neprijateľných zmluvných podmienok môže nastať situácia, kedy sa realizácia platne dohodnutého záložného práva prostredníctvom dobrovoľnej dražby stane úplne nemožná, resp. či je alebo nie je možné meritórnym výrokom súdu uložiť sporovej strane časovo či inak neobmedzenú povinnosť, spočívajúcu v povinnosti zdržať sa výkonu takéhoto záložného práva, ktoré bezpochyby platne vzniklo a zároveň stále existuje, keďže doteraz nezaniklo“. Vo

vzťahu k prvej dovolacej otázke dovolateľka uviedla, že odvolací súd sa priklonil k názoru nedôvodne úzkeho vnímania ochrany spotrebiteľa len cez ustanovenia zákona o dobrovoľných dražbách, keď konštatoval, že tento právny predpis umožňuje uspokojenie zabezpečenej pohľadávky bez predchádzajúcej súdnej kontroly. Dovolateľka tak uviedla, že právny názor odvolacieho súdu k uvedenej právnej otázke sporu tak spočíva v en bloc odmietaní prípustnosti inštitútu dobrovoľnej dražby z toho dôvodu, že proces dobrovoľnej dražby neposkytuje dostatočné množstvo právnych prostriedkov ochrany spotrebiteľa. Dovolateľka ďalej uviedla, že uvedený právny názor nemožno považovať za správny, nakoľko tento sa pri posudzovaní ochrany spotrebiteľa v procese dobrovoľnej dražby bezdôvodne reštriktívnym spôsobom obmedzuje len na ochranu vyplývajúcu z ustanovení zákona o dobrovoľných dražbách. Dovolateľka uviedla, že právny názor odvolacieho súdu opomína tú zásadnú skutočnosť, že právny poriadok SR poskytuje spotrebiteľovi aj iné účinné a funkčné právne prostriedky pre uplatnenie ochrany spotrebiteľských práv v prípade, ak sa spotrebiteľa dotýka dobrovoľná dražba. Dovolateľka poukázala na to, že odvolací súd v súvislosti s realizáciou dobrovoľnej dražby v kontexte ochrany spotrebiteľa nevzal do úvahy viaceré právne prostriedky, ktoré spotrebiteľ má k dispozícii na ochranu svojich práv v rámci výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou a to najmä oznámenie o začatí výkonu záložného práva, oznámenie o dražbe, žaloba o neplatnosť dražby atď. Dovolateľka považuje právny názor odvolacieho súdu vo vzťahu k predmetnej otázke za nesprávny a to aj z dôvodu, že nesprávnym spôsobom posudzuje otázku ochrany práva dlžníka na obydlie v súvislosti s výkonom záložného práva dobrovoľnou dražbou zo strany súkromnej osoby. Dovolateľka uviedla, že z odvolacieho rozsudku vyplýva, že odvolací súd považuje za správne chrániť spotrebiteľa pred výkonom záložného práva zo strany dražobníka z dôvodu absencie súdnej kontroly a to len preto, že môže byť vykonávaná súkromnou osobou bez toho, aby došlo k procesu kontroly neprijateľných zmluvných podmienok. Vzhľadom na to dovolateľka považuje toto posúdenie odvolacím súdom za absolútne nesprávne, nakoľko to predstavuje výrazný zásah do majetkových práv záložného veriteľa, pretože právo na ochranu obydliá nie je absolútne a to z dôvodu, že k speňaženiu založenej nehnuteľnosti by došlo aj v prípade realizácie záložného práva iným spôsobom. Dovolateľka ďalej uviedla, že v prípade ak sa reálne javia ako problematické niektoré podmienky (výška pohľadávky atď.) výkonu záložného práva, tak existujú účinnejšie a najmä primeranejšie procesné prostriedky na ich odstránenie a to aj za súčasného zachovania práva zabezpečeného veriteľa. Dovolateľka vo vzťahu k prvej dovolacej otázke na záver uviedla, že nemožno považovať za správny názor odvolacieho súdu, na základe ktorého rozhodol o časovo neobmedzenom zákaze spoločnosti, ako záložného veriteľa, realizovať zmluvne dohodnuté a zákonom aprobované záložné právo prostredníctvom dobrovoľnej dražby z dôvodu, ktorým je nepreukázaná obava, že dobrovoľná dražba by mohla byť realizovaná bez akejkoľvek súdnej kontroly. Vo vzťahu k druhej dovolacej otázke dovolateľka uviedla, že táto otázka sporu sa týka takého záložného práva, ktorého vznik, resp. existencia nebola zo strany dlžníka, resp. záložcu právne spochybnená, pričom zároveň nebola ani spochybnená otázka vzniku a existencie pohľadávky, ktorá je predmetom zabezpečenia. Dovolateľka v dovolaní uviedla, že z posúdenia odvolacím súdom vyplýva, že za ďalší dôvod, pre ktorý bol znemožnený výkon záložného práva dobrovoľnou dražbou považoval súd skutočnosť, že jeho výkonom by mohlo dôjsť aj k vymoženiu plnenia, ktorého dôvod spočíva v neprijateľnej zmluvnej podmienke, pričom konkrétne plnenie, či zmluvné podmienky prvoinštančný ani odvolací súd neskúmali, preto uvedený právny názor nemožno považovať za správny a ani udržateľný, pretože ním súd meritórnym spôsobom rozhodol o uložení spoločnosti dovolateľky ako záložnému veriteľovi časovo neobmedzenej povinnosti zdržať sa výkonu záložného práva bez predchádzajúceho vyporiadania s a s otázkou vzniku a existencie zabezpečenej pohľadávky, založil časovo neobmedzené odopretie možnosti výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou na nepreukázanej obave o možnom výkone záložného práva za zmluvných podmienok, ktoré v konaní neboli vôbec skúmané a prakticky odignoroval existenciu legálneho a zákonom aprobovaného inštitútu dobrovoľných dražieb v právnom poriadku Slovenskej republiky. Dovolateľka tak v dovolaní poukázala na to, že odvolací súd vo výroku I. pochybil s následkami res iudicata majúci za následok časovo neobmedzený zákaz uložený záložnému veriteľovi a to bez ohľadu na vznik, existenciu a nesplácanie zabezpečenej pohľadávky, ako aj samotného záložného práva, teda došlo k faktickému zamedzeniu realizovať uhradzovaciu funkciu záložného práva kedykoľvek do budúcnosti. Dovolateľka ďalej uviedla, že právny názor odvolacieho súdu o neprípustnosti výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou z dôvodu údajnej neprimeranosti jeho výkonu sa javí byť v priamom rozpore s kogentnou právnou úpravou obsiahnutou v § 53 ods. 10

Občianskeho zákonníka, ktorá takýto výkon záložného práva záložnému veriteľovi prikazuje, to znamená, že výrok I. odvolacieho súdu prakticky zakazuje výkon záložného práva spôsobom, na ktorý je však zároveň, v zmysle kogentného ustanovenia § 53 ods. 10 Občianskeho zákonníka, povinný. Dovolateľka na záver uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu predstavuje nezákonné rozhodnutie, ktoré vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a je postavené na mylnom a nesprávnom vyriešení hore uvedených otázok. Dovolateľka vyjadrila aj presvedčenie, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je aj zmätočné a je teda daný aj dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP. Dovolateľka tak žiadala, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a rozhodovanie.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané v čas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je prípustné a aj dôvodné.

6. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6.1. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovovací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovovací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

9. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne: a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c / náležitosti dovolania a na subjektívne, t. j. osoba oprávnená podať dovolanie (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344).

9.1. V Civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

10. Dovolateľka v danom prípade vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP a z § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP.

11. Podľa § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku

všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka namietala, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne.

12. V súvislosti s touto námietkou dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

12.1. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napríklad Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009, prípadne Ryabikh proti Rusku z roku 2003). Dovoláním napádaný rozsudok odvolacieho súdu totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých odvolací súd vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti tiež to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v dovolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

13. Keďže konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľkou namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f/ CSP dovolací súd pristúpil k posúdeniu jej dovolania aj z hľadiska dovolacieho dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP, ktorý videl v tom, že odvolací súd sa pri hodnotení právnej otázky, ktorá bola podstatná pre rozhodnutie v tejto veci, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi ešte nebola vyriešená, teda z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

14. Vo vzťahu k uplatnenej dovolacej námietke vyplývajúcej z § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP dovolací súd uvádza nasledovné. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka sa domáha vyriešenia dvoch podstatných otázok a to 1/ „či skutočne existuje ústavou garantované právo spotrebiteľa na obydlie, ktoré je v porovnaní s akýmkoľvek inými právami absolútne a nedotknuteľné a či skutočne neexistujú už v súčasnosti v právnom poriadku účinné prostriedky súdnej kontroly na ochranu práv akéhokoľvek dlžníka v prípade, ak čelí a namieta realizáciu záložného práva dobrovoľnou dražbou“ a 2/ „či v prípade námietky voči výške zabezpečenej pohľadávky, alebo absencie posúdenia a vyhodnotenia obsahu spotrebiteľskej zmluvy z hľadiska jej obsahu a prípadne neprijateľných zmluvných podmienok môže nastať situácia, kedy sa realizácia platne dohodnutého záložného práva prostredníctvom dobrovoľnej dražby stane úplne nemožná, resp. či je alebo nie je možné meritórnym výrokom súdu

uložiť sporovej strane časovo či inak neobmedzenú povinnosť, spočívajúcu v povinnosti zdržať sa výkonu takeého záložného práva, ktoré bezpochyby platne vzniklo a zároveň stále existuje, keďže doteraz nezaniklo“. Dovolací súd uvádza, že aj keď v preskúmvanej veci dovolateľkou namietané právne otázky boli v čase podania dovolania otázkami, o d ktorých záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, medzičasom nie je splnený ďalší predpoklad prípustnosti dovolania vyplývajúci z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, a to že ide o otázky, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené. Vymedzené právne otázky boli totiž rozhodovacou praxou dovolacieho súdu medzičasom (od podania dovolania do rozhodnutia v tejto veci) vyriešené a preto sa predmetné dovolanie posudzovalo v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

15. Dovolateľka mala za to, že odvolací súd sa nesprávne priklonil k názoru nedôvodne úzkeho vnímania ochrany spotrebiteľa, len cez ustanovenia zákona o dobrovoľných dražbách. Dovolateľka uviedla, že právny názor odvolacieho súdu k prvej otázke sporu tak spočíva v en bloc odmietaní prípustnosti inštitútu dobrovoľnej dražby a to z dôvodu, že proces dobrovoľnej dražby neposkytuje dostatočné množstvo právnych prostriedkov ochrany spotrebiteľa. Dovolateľka zároveň mala za to, že názor odvolacieho súdu vo vzťahu k prvej otázke je nesprávny aj z dôvodu, že nesprávnym spôsobom posudzuje otázku ochrany dlžníka pri výkone záložného práva ako aj, že uvedené konštatovanie odvolacieho súdu predstavuje výrazný zásah do majetkových práv záložného veriteľa. Vo vzťahu k druhej otázke má dovolateľka za to, že výrokom I. odvolacieho súdu, s následkami res iudicata došlo k časovo neobmedzenému zákazu uloženému záložnému veriteľovi kedykoľvek v budúcnosti realizovať zmluvne dohodnuté a zákonom aprobované záložné právo prostredníctvom dobrovoľnej dražby a to bez ohľadu na vznik, existenciu a nesplácanie zabezpečenej pohľadávky, ako aj samotného záložného práva.

16. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že pri posúdení riešenia dovolateľkou vymedzených právnych otázok nemožno opomenúť právny názor vyjadrený Najvyšším súdom SR v rozhodnutí z 29. januára 2019 sp. zn. 8 Cdo 147/2017. V tejto veci dovolací súd riešil v zásade tie isté právne otázky, ktoré sú vznesené dovolateľkou aj v tejto veci a posúdil, že podstatná právna otázka v predmetnej veci je, či súd môže meritórnym rozhodnutím (rozsudkom vo veci samej) uložiť strane sporu časovo neobmedzenú povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva vo verejnej dražbe (priamym predajom alebo odkúpením do svojho výhradného vlastníctva). V predmetnom rozhodnutí najvyšší súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozsudku poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci Kušionová c/a SMART Capital, a.s. (C-34/13), z ktorého vybral body 62 až 67 a pri rozhodovaní z nich vychádzal. Odvolací súd v odôvodnení potvrdzujúceho rozsudku uviedol, že Súdny dvor Európskej únie vo veci Kušionová c/a SMART Capital, a.s. síce nedeklaroval rozpor slovenskej právnej úpravy mimosúdneho výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby s úniijným právom. V tejto súvislosti poukázal na body 63, 64 a 65 uvedeného rozhodnutia, ktoré sa týkajú straty bývania ako jedného z najzávažnejších zásahov do práva na rešpektovanie obydlia. Najvyšší súd v predmetnom rozhodnutí uviedol, že nespochybňuje názor odvolacieho súdu, že strata obydlia žalobcov by predstavovala obrovský zásah do ich práv a spôsobila by im veľmi nepriaznivú životnú situáciu, avšak právo na obydlie spotrebiteľa nemožno chápať ako absolútne nedotknuteľné. Najvyšší súd ďalej uviedol, že súdna prax dospela k záveru, že právna úprava dobrovoľných dražieb, resp. možnosť vymáhania plnení zo spotrebiteľských zmlúv takouto formou, nie je v rozpore s ochranou spotrebiteľa, ktorá vyplýva z práva Európskej únie, avšak len za predpokladu, že príslušná právna úprava umožňuje zabezpečenie ochrany práv spotrebiteľa, resp. ju aspoň prakticky neznemožňuje alebo nadmerne nesťažuje. Najvyšší súd na záver uviedol, že vzhľadom na vyššie uvedené právny názor odvolacieho súdu, podľa ktorého v prejednávanej spore bolo možné žalovanej ako záložnému veriteľovi uložiť rozsudkom časovo neobmedzenú povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva, ktorého predmetom sú dotknuté nehnuteľnosti predajom vo verejnej dražbe, nemožno tak považovať za správny.

17. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že odvolací súd sa pri riešení predmetnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vyjadrenej vo vyššie uvedenom rozhodnutí (8 Cdo 147/2017), teda dovolaním napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, tak ako to opodstatnene namieta dovolateľka.

18. So zreteľom na vyššie uvedené a vzhľadom na to, že dovolaním napadnuté rozhodnutie tak spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, dovolací súd tak rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP, § 450 CSP).

19. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd (§ 453 ods. 3 CSP). Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov odvolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.